

Sesida dals

17 da december 2019

Communitgà ils

20 da december 2019

Protocol nr.

975

Incumbensa Hug

concernent cuvertas da votaziun prefrancadas per il Grischun

Resposta da la regenza

Burgaisas activas e burgais activs èn il fundament d'ina democrazia. En il sistem directdemocratic da la Svizra datti differentas pussaivladads da sa participar politicamente. En la scienza politica èn ins arrivà ils ultims onns a l'enconuschientscha che la participaziun politica formala en Svizra vegn sutvalitada. Sch'ins n'analisescha la participaziun a la votaziun betg mo sin basa da valurs medias per scrutini, mabain areguard la dumonda, quantas votantas e votants ch'èn ids a votar almain ina giada durant in temp pli lung, sa mussa ina quota da participaziun cumulada da passa 75 pertschient (SERDÜLT UWE, Studie zur Partizipation en: Direkte Demokratie, Herausforderungen zwischen Recht und Politik, Festschrift für Andreas Auer zum 65. Geburtstag, Berna 2013, p. 41 - 50); DERMONT CLAU/STADELMANN-STEFFEN ISABELLE, Die politische Partizipation der jungen Erwachsenen, Universität da Berna, 2014). Pia profita bain ina part considerabla da las votantas e dals votants da lur dretgs da cundecisiun, però en ina moda differentamain intensiva. Sper la gruppa da las "burgaisas exemplaricas" e dals "burgais exemplarics" che sa participeschan quasi adina, datti ina gronda gruppa da burgaisas e burgais che sa participescha en moda fitg selectiva, tut tenor l'interess, il temp, la pertutgadad, la cumplexitad sco er l'importanza e la muntada dals temas. Quest cumportament selectiv dad ir a votar sa mussa tar las votaziuns sin tut ils plauns statals.

Er sche la participaziun politica formala è meglra che menziunada en l'incumbensa èsi tuttina inditgà or da ponderaziuns statalpoliticas d'examinar mesiras pussaivlas per augmentar la participaziun a votaziuns. Il niz cumprovà sco er la relaziun dal niz e dals custs da mesiras ston en quest connex però adina er vegnir resguardads. L'incumbensa pretenda d'adattar la basa legala uschia che las votantas ed ils votants dal chantun Grischun survegnian per tut ils scrutinis (votaziuns ed elecziuns) sin tut ils plauns statals cuvertas da votaziun prefrancadas e ch'ils custs dal porto vegnian surpigliads dal chantun. Las sutsegnadras ed ils sutsegnaders da l'incumbensa s'empermettan da la prefrancaziun che la participaziun a votaziuns vegnia meglierada. En quest connex renvieschan els ad in studi da l'universitad da Friburg che arriva a la conclusiun che cun prefrancar las cuvertas da votaziun possia la participaziun a votaziuns ed ad elecziuns vegnir augmentada per 1,8 puncts procentuals.

Il studi menziunà sa basa sin ina cumparegliaziun empirica da la participaziun a votaziuns ch'è vegnida fatga dals onns 1989 fin 2014 en las 325 vischnancas dal chantun Berna, da las qualas 18 han surpiglià per in tschert temp ils custs da porto (6 da quellas han puspè abolì questa mesira en il decurs dal temp). En vista a questa basa dal studi plitgusch magra, para d'esser inditgada ina tscherta reserva areguard la generalisaziun ed areguard il transferiment da questas enconuschientschas. En il chantun Grischun è la votaziun per corrispondenza etablida dapi bainbaud 25 onns. Sco ch'ina enquesta actuala tar las vischnancas dal chantun Grischun mussa, profita ina clera maiortad da las votantas e dals votants da la pussaivladad da pudair metter

la cuverta da la votaziun per corrispondenza senza porto en la chascha da brevs da l'administraziun communal u mintgatant er cun la depositar tar l'administraziun communal. Cleramain autra è la relaziun percenter en la gronda part da las otg vischnancas che surpiglian ils custs da porto. Là dominescha la votaziun per corrispondenza per posta. Pervia da quai pon ins supponer che la surpigliada dal porto tras il chantun haja primarmain per consequenza che la votaziun per corrispondenza vegnia spustada da la consegna en la chascha da brevs resp. dal deposit a la consegna per posta, ma chaschunass strusch in augment signifitgant da la participaziun a la votaziun. Il niz da questa mesira po vegnir mess en dumonda en vista a quests fatgs.

Da l'autra vart è questa mesira colliada cun custs periodics considerabels. Quels pon vegnir eruids sin basa da la quantiad da cuvertas da consegna e da votar ch'il chantun distribuescha gratuitamain mintga onn. La media da la quantiad annuala importa 660 000 cuvertas. Questa quantiad cuvra er ils scrutinis da las vischnancas u ils segunds scrutinis sin tut ils plauns statals ordaifer ils quatter terminis da votaziun uffizials. Supponind ina participaziun a las votaziuns dad en media 50 pertschient resultant per il chantun custs annuals supplementars da ca. 363 000 francs, sch'il porto vegn surpiglià e sch'ins calculescha cun 1.10 francs per cuverta. Per las vischnancas resultassan ultra da quai custs inizials betg quantifitgabels, perquai che la software da la controlla d'abitantas e d'abitants stuess vegnir installada per ch'il code da la matrix da datas per las cuvertas da risposta possia vegnir stampà sin ils attests da votar. Tenor l'avis da la regenza stattan il niz pussaivel ed ils custs, cun ils quals i sto vegnir fatg quint per surpigliar il porto, cleramain en disproporziun in cun l'auter.

Actualmain prevesan nov chantuns (ZH, OW, GL, ZG, AI, SG, AG, GE, BS) ch'il maun public (chantun u vischnancas) surpiglia ils custs da porto. En indesch chantuns (BE, LU, UR, SZ, FR, BL, SH, AR, TG, TI, GR) pajan per part las vischnancas facultativamain ils custs da porto. 6 chantuns (NE, SO, VD, VS, NE, JU) n'enconuschan nagina surpigliada dals custs tras il maun public. Sin plaun federal ha ina intervenziun che aveva pretendì ch'ils custs per scrutinis federals vegnian surpigliads da la confederaziun fatg naufragi l'onn passà en il cussegl dals chantuns (bulletin uffizial dal cussegl dals chantuns, sessiun da stad 2018, dieschavla sesida, 12 da zercladur 2018, fatschenta 17.3762). En vista a la participaziun politica na fiss per il Grischun strusch da spetgar in effect relevantamain positiv, sch'ils custs da porto vegnissan surpigliads, anzi, i vegniss concurrenzada tras quai probablamain oravant tut la consegna da la vusch fitg bain etablida e favuraivla che vegn realisada cun la metter en la chascha da brevs communal. Sut questas circumstanzas n'èsi betg giustifitgabel en ils egls da la regenza d'impunder per quai mintga onn meds finansials dal stadi en in'atezza tuttina considerabla.

Sa basond sin questas explicaziuns propona la regenza al cussegl grond da refusar questa incumbensa.

En num da la Regenza

Il president:

Il chancelier:

Dr. Jon Domenic Parolini

Daniel Spadin